

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

Η ψηφιοποίηση του εκπαιδευτικού υλικού έγινε στο πλαίσιο υλοποίησης της πράξης με τίτλο «ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ στο ΤΕΙ ΚΑΒΑΛΑΣ», του Μέτρου 2.2 «Αναμόρφωση Προγραμμάτων Σπουδών - Διεύρυνση Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης» του ΕΠΕΑΕΚ II, που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.) κατά 80% και Εθνικούς πόρους κατά 20%.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

Η ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ

1. Εισαγωγικά

Η ανατολή της 3ης χιλιετίας βρίσκει την επιστήμη και την τεχνολογία να εξελίσσεται με ταχύ και ανεξέλεγκτο ρυθμό. Παράλληλα η απαίτηση για μια καλύτερη οργάνωση στην προσφορά υπηρεσιών σε κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα (οδοποιία οικοδομή μέσα μεταφοράς νομικές υπηρεσίες κ.λπ) και ανάγκη (όπως υγεία παιδεία πολιτισμός κ.λπ.) μεγαλώνει εκθετικά με το χρόνο. Αυτή η απαίτηση έχει οδηγήσει τις κοινωνίες σε κάθε γωνιά της Γης, στην αναζήτηση και καθιέρωση κανόνων συμπεριφοράς που συνοπτικά ονομάζουμε «**επαγγελματική δεοντολογία**».

Η επαγγελματική δεοντολογία αποτελεί από αρχαιοτάτων χρόνων ένα πολύ μεγάλο θέμα. Σήμερα ειδικά δυτικός κόσμος, ζει μια εποχή, όπου η αγορά εργασίας είναι σχεδόν απόλυτα απελευθερωμένη και όπου ο ανταγωνισμός για τη διεκδίκηση μιας καλύτερης θέσης στην αγορά είναι αδυσώπητος. Γι αυτό μπορεί και να ακούγεται κάπως ουτοπικός αν όχι ειρωνικός ο όρος επαγγελματική δεοντολογία.

Όμως η τήρηση κανόνων επαγγελματικής δεοντολογίας δεν είναι απλά ένα χαρακτηριστικό ενός απλού επαγγελματία, αλλά όρος για την επαγγελματική του επιβίωση. Ακόμα περισσότερο όταν πρόκειται για εργαζόμενους βιοπαλαιστές, η τήρηση κάποιων κανόνων είναι αναγκαία για τη συνολική επιβίωση του κλάδου (Ηλιάδης Ι. και συνεργάτες σελ. 145 έως 148).

1.1 ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ

Επαγγελματική δεοντολογία είναι ένα σύνολο κανόνων (ή αρχών που πρέπει να τηρεί ένας εργαζόμενος, σε κάθε φάση της δουλειάς του. Με πολύ απλά λόγια μπορούμε να πούμε ότι οι κανόνες αυτοί μπορεί να αφορούν: Τον τρόπο που εκτελεί το έργο του.

- Τον τρόπο με τον οποίο συμπεριφέρεται στους πελάτες του.
- Τον τρόπο με τον οποίο συνεργάζεται με συναδέλφους, υφιστάμενους και προϊστάμενους.

Οι κανόνες που οφείλει να ακολουθεί ένα εργαζόμενος διακρίνονται σε **καθολικούς** και **ειδικούς** κανόνες επαγγελματικής δεοντολογίας.

Η επαγγελματική δεοντολογία έχει σαν αντικείμενο της αυτά που **πρέπει να γίνονται** «**περί των δεόντων γενέσθαι**», δηλαδή την τακτική που επιβάλλεται και είναι ανάγκη να

ακολουθήσει καθένας όταν εκτελεί ένα έργο, μια υπηρεσία. Οι κανόνες της όμως δεν έχουν άκαμπτη ισχύ και δεν απαιτούν στρατιωτική πειθαρχία. Βιώνονται και εφαρμόζονται μέσα σε πνεύμα πλήρους ελευθερίας. Αυτό άλλωστε δηλώνει και η ετυμολογία της λέξεως. Είναι χαρακτηριστικό ότι η λέξη προέρχεται από το δέον και όχι από το πρέπει.

Το «πρέπει» εκφράζει την υποταγή του ανθρώπου σε κάθε εξωτερική υποχρέωση, η οποία του επιβάλλεται, είτε το θέλει είτε όχι και η παράβαση της οποίας συνεπάγεται ποινές και κυρώσεις, όπως π.χ. υποταγή στους νόμους του κράτους.

Αντίθετα το «δέον» δηλώνει την εσωτερική εκείνη παρόρμηση της πραγματικής ελεύθερης συνείδησης, η οποία οδηγεί στην τήρηση υποχρεώσεων που επιβάλλονται από τον νόμο της αγάπης.

Το «πρέπει» και το «δέον» θεωρούμε ότι έχει φυτευτεί από το Θεό στον εσωτερικό άνθρωπο. Εκεί στα όρια της υγιούς συνείδησης, αναφέρεται και η ιδέα της δικαιοσύνης. «Η δικαιοσύνη δεν είναι κάποιο χειροτέχνημα ανθρώπινο ούτε μπορούν τα ανθρώπινα χέρια να την καταστρέψουν, γιατί προηγείται των ανθρώπινων νόμων» Τις δε απλές και προστακτικές επιταγές του εσωτερικού «πρέπει» του έμφυτου ηθικού νόμου, μια υγιής συνείδηση κατά τον Κάντ, αδιαλείπτως ακροάται.

1.2 ΚΑΘΟΛΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

1.2.1 ΚΑΘΟΛΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

Καθολικοί και ειδικοί κανόνες επαγγελματικής δεοντολογίας είναι αυτοί που οφείλει να τηρεί ένα σύνολο εργαζομένων. Οι κανόνες αυτοί είναι γραπτοί, αλλά και άγραφοι.

Γραπτοί κανόνες είναι οι Νόμοι, τα Προεδρικά διατάγματα, οι Αποφάσεις Ανωτάτων Δικαστηρίων και οι Υπουργικές Αποφάσεις, που συγκροτούν το λεγόμενο «Εθνικό» ή προκειμένου για την Ευρωπαϊκή Ένωση «Κοινοτικό Δίκαιο».

Παραδείγματα τέτοιων κανόνων είναι:

- Η υποχρέωση του εργαζόμενου -επαγγελματία να λάβει και να ανανεώνει την άδεια εξασκήσεως επαγγέλματος, όταν αυτό προβλέπεται, για να ασκήσει το επάγγελμα.
- Η υποχρέωση του εργαζόμενου- επαγγελματία να δηλώνει την οικονομική του δραστηριότητα, αν πρόκειται για αυτοαπασχολούμενο εργαζόμενο, στις φορολογικές αρχές (Εφορία). Ταυτόχρονα οφείλει να δηλώνει κάθε φορά τα πραγματικά οικονομικά στοιχεία που αφορούν την εργασία του.
- Η υποχρέωση του εργαζόμενου - επαγγελματία να δηλώσει, στον αντίστοιχο οργανισμό Κοινωνικής Ασφάλισης (π.χ. ΙΚΑ.), την απασχόληση άλλων εργαζομένων.

Άγραφοι κανόνες είναι αυτοί που δεν έχουν θεσπιστεί, αλλά γίνονται ή πρέπει να γίνονται σεβαστοί από κάθε εργαζόμενο. Παραδείγματα τέτοιων κανόνων είναι:

- Ο σεβασμός στην εργασία κάθε εργαζόμενου. Αυτό πρακτικά, σημαίνει ότι πρέπει να θεωρούμε κάθε εργασία και αντίστοιχα κάθε εργαζόμενο το ίδιο τουλάχιστον αξιοπρεπή με τη δική μας.
- Ο σεβασμός στο «συνάδελφο» που σημαίνει τη μη συκοφάντησή του, τη μη διαβολή του, τη μη υπονόμευση της εργασίας του κ.λ.π.. Αυτό περιλαμβάνει από ένα «καλό λόγο» που πρέπει να έχουμε για τους συναδέλφους μας, ακόμα και αν εργαζόμαστε ανταγωνιστικά, μέχρι την προστασία του μόχθου τους στον εργασιακό μας χώρο.
- Ο σεβασμός προς τον πελάτη, είτε αυτός είναι άμεσος είτε έμμεσος.
- Η απαίτηση να αμειβόμαστε και να είμαστε ασφαλισμένοι, σύμφωνα με τις

συλλογικές συμβάσεις. Η μη ασφάλιση δεν υπονομεύει μόνο το Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης της χώρας στην οποία εργαζόμαστε, αλλά μας αφήνει απροστάτευτους σε περίπτωση ασθένειας, ατυχήματος ή γηρατειά. Η προσφορά εργασίας, με αμοιβή μικρότερη από, την προβλεπόμενη, δεν μας διευκολύνει να βρούμε δουλειά. Αντίθετα, διευκολύνει την ανεργία μας, αφού κάποιος άλλος θα προσφερθεί να εργαστεί στην ίδια θέση, με λιγότερες αποδοχές.

1.2.2. ΕΙΔΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

Ειδικό κανόνες επαγγελματικής δεοντολογίας είναι εξειδικευμένοι κανόνες για κάθε ειδικότητα, όπως είναι οι γιατροί, οι νοσηλευτές, οι δικηγόροι, οι μηχανικοί, οι γεωπόνοι, κ.ο.κ.